

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Eettiset kysymykset kantasolututkimuksessa ja - hoidoissa

Projektikoordinaattori Eeva Heiskanen
24.9.2009

Teologinen tiedekunta

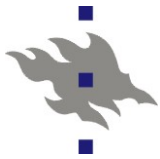
Eettisen keskustelun polttopisteessä

- Alkioiden ja sikiöiden moraalinen status
- Kantasolututkimuksen ja -hoitojen hyödyt
- Miten ihmiselämää tulisi suojella sen eri vaiheissa?
  - Milloin elämä alkaa?
  - Syntyneiden ihmisten ”suojeleminen” sairauksilta
- Saako ihmiskudosta käyttää välineenä?

Eettisen keskustelun muutos

- Tyytymättömyys eettiseen vastakkainasetteluun:
  - Alkion oikeudet vs. tutkimuksen hyödyt
- Alkioihin keskittyvä eettinen keskustelu johtaa harhaan
  - Alkiot eivät ole riippumattomia yksilöitä
- Kantasolututkimus ja –hoidot eivät ole synonyymi alkiotutkimukselle
- Eettisessä keskustelussa otetaan esiin uusia ja laajempia näkökulmia

Uusia näkökulmia

- Luovuttajien näkökulma
- Priorisointi ja varojen käyttäminen
- Terapeuttiset lupaukset
- Ihmiskäsitys
- Ruumiiden välisyys (inter-ruummiillisuus)

Kantasolututkimus ja reproduktio: Luovuttajien näkökulma

- Tutkimuksessa käytettävien solujen saamisen edellytyksiä
  - Hedelmöityshoidot
  - Raskaudenkeskeytys
  - Munasolujen luovuttaminen
- Reproduktiota koskevat asenteet, normit ja käytännöt tulee ottaa huomioon
- Kantasolututkimusta ei voida erottaa sitä edeltävistä lääketieteellisistä toimenpiteistä
- Tehtävä empiirisiä tutkimuksia luovuttajien näkökulmasta

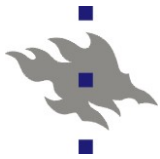
Priorisointi ja varojen käyttö

- Keskustelun painopisteen siirtyminen mikroeettisistä kysymyksistä makroeettisiin kysymyksiin
- Varojen käyttäminen
  - Perusterveydenhuolto vs. erikoishoidot
- Kantasoluhoidot voivat asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan
  - Kuka hyötyy tutkimuksesta ja hoidoista?
  - Voiko eriarvoinen asema johtaa syrjintään?
  - Miten voidaan estää? – Halutaanko estää?
- Varojen käyttö laajana yhteiskunnallisena kysymyksenä

Terapeuttiset lupaukset

- Kantasolututkimus lupaa paljon
- Saavutetaanko tavoitteet onnistuneista hoidoista ja parantamisesta?
- Ihmiselämän haavoittuvuuden ja rajallisuuden hyväksyminen

Ihmiskäsitys

- Käsitys ihmisyydestä sidottu ainakin biologiaan, vaikka ei palautettavissa siihen
  - biologiset muutokset vaikuttavat ihmiskäsitykseen
- Kantasolututkimus ja -hoidot muuttavat ihmiskäsitystä
  - Mihin ihmiskudosta saa käyttää?
  - Missä ovat ihmiselämän rajat?
  - Miten ihmiset liittyvät toisiinsa

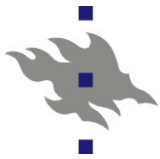
Kantasolututkimus ja ruumiiden välisyys (inter-ruumiillisuus)

- Ihminen on ruumiillinen, ruumiillisuus on sosiaalista
- Elämän alkuvaiheen soluja siirretään vanhenevien ihmisten ruumiiseen tuottamaan elinvoimaa
  - Kantasolututkimus muuttaa ihmiselämän ajallista jatkumoa
    - Vaikuttaa siihen, mitä ihmisenä oleminen on
- Ruumiillisen materiaalin jakaminen korostaa ruumiiden välisyyttä ja ruumiillisuuden kokemista sosiaalisena
- Kuoleman ja elämän raja murtuu kudossiirteissä
  - Muokkaa ihmisen identiteettiä ja sisäistä ykseyttä

Kohti eettisesti kestäväää kantasolututkimusta

- Eettisessä arvioinnissa ei ole keskeistä päättää tutkimuksen sallimisesta tai kieltämisestä
- Huomion kiinnittäminen vallitseviin tutkimus- ja hoitotapoihin, -käytäntöihin ja -asenteisiin
- Kantasolututkimuksiin ja -hoitoihin osallistuvien turvallisuudesta huolehtiminen
- Empiirinen bioetiikka
- Avoin keskustelu tärkeää

Kirjallisuutta

- Holland & Lebacqz & Zoloth (eds.): The Human Embryonic Stem Cell Debate. Science, Ethics and Public Policy. The MIT Press. 2001.

- Ruse & Pynes (eds.): The Stem Cell Controversy: Debating the Issues. Prometheus Books. 2006.

- Journal of Bioethical Inquiry. Vol 3. No 1-2. 2006.

- Women's Health Issues. Vol. 10. No 3. 2000.